herpy

AGAMY

Eyed Butterfly Agama

Leiolepis ocellata

Leiolepis ocellata to naziemna, aktywna w dzień agama z północnej Tajlandii, która kopie nory w suchym lesie liściastym, na terenach trawiastych i polach. Od *Leiolepis belliana* różni się dużymi plamami przypominającymi oczka na grzbiecie, a samice mają czerwony podbródek. Gatunek wymaga terrarium z głębokim podłożem nadającym się do kopania, silnego grzania i UVB, a w naturze w chłodnej porze roku przebywa w norze.

Rodzina: Agamidae Dawna nazwa: *Leiolepis belliana ocellata*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**35-50 cm** długość całkowita z ogonem
Waga	**45-100 g**
Długość życia	**8-10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Sawanna i suchy las**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 50 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**26-35 °C**
Miejsce wygrzewania	**35-37 °C**
Temperatura w nocy	**20-25 °C**
Wilgotność	**40-70%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady i rośliny**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**3-8 jaj**
Inkubacja	**55-100 dni** przy 27-33 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Leiolepis ocellata to smukła, spłaszczona agama z długim ogonem. Cechą rozpoznawczą są duże plamy przypominające oczka (ocelli) na grzbiecie oraz jasny pas środkowy, który jest ciągły tylko nad miednicą. U *Leiolepis belliana* wzdłuż całego grzbietu biegną trzy nieprzerwane pasy. Dorosłe samice *L. ocellata* mają czerwony podbródek, czyli cechę płciową, której *L. belliana* nie ma. Epitet gatunkowy pochodzi od łacińskiego *ocellus*, małe oko, i nawiązuje do plam.

Dorosłe samce mierzą 12-16 cm od pyska do kloaki i ważą 45-100 g. Długości ogona u tego gatunku nie zmierzono. U pozostałych gatunków z rodzaju ogon jest ponad dwa razy dłuższy od ciała, więc całkowita długość wynosi prawdopodobnie 35-50 cm.

L. ocellata została opisana w 1971 roku jako podgatunek *L. belliana*. Obecnie uznaje się ją za odrębny gatunek, ponieważ wygląda inaczej, ma inną liczbę chromosomów i jest odrębna genetycznie, choć na drzewie filogenetycznym mieści się wewnątrz *L. belliana*. Liczba chromosomów wynosi 34 wobec 36 u *L. belliana*, ale 36 stwierdzono też u obu. Gatunek rozmnaża się płciowo.

Zwierzę jest płochliwe i przy niepokojeniu ucieka do nory. Łatwo je pomylić z *L. belliana*, dlatego warto upewnić się, że osobnik został prawidłowo oznaczony.

Występowanie i środowisko

Leiolepis ocellata żyje w północnej Tajlandii, na nizinach między pasmami górskimi w prowincjach Chiang Mai, Lampang, Lamphun, Nan, Phayao i Tak. Miejscem typowym jest Kokariet (Kawkareik) w południowo-wschodniej Mjanmie przy granicy z Tajlandią, skąd pochodzą stare okazy muzealne. Nowsze badania znają gatunek wyłącznie z Tajlandii, dlatego jego obecne występowanie w Mjanmie jest niepewne.

> **Naturalny zasięg:** Tajlandia i Mjanma (Birma).

ŚRODOWISKO

Gatunek zamieszkuje otwarte, suche niziny między pasmami górskimi: suchy las liściasty, tereny trawiaste i pola uprawne, np. plantacje manioku, na wysokości około 170 m n.p.m. Zwierzęta są aktywne w dzień i kopią nory, które służą im jako kryjówki i miejsca nocnego odpoczynku. Pokarmem są owady i młode pędy roślin.

Klimat ma trzy pory roku. Chłodna, sucha pora trwa od połowy października do połowy lutego, a najzimniejszy jest styczeń ze średnią temperaturą około 25 °C. Gorąca, sucha pora trwa od połowy lutego do połowy maja, a najcieplejszy jest kwiecień ze średnią temperaturą około 33 °C. Pora deszczowa trwa od maja do października. Wilgotność powietrza waha się od około 50 % w marcu do ponad 80 % w październiku.

Od końca października do stycznia, przez około cztery miesiące, zwierzęta przebywają w norach i nie są aktywne na powierzchni. Samce mają późnym latem i jesienią duże zapasy tłuszczu, z których korzystają w okresie nieaktywności.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

O hodowli *Leiolepis ocellata* wiadomo niewiele. Terrarium, temperatura, oświetlenie i długość życia opierają się więc na blisko spokrewnionej *Leiolepis belliana*, a wilgotność i rytm roczny na klimacie w zasięgu występowania.

Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 120 × 60 × 50 cm (długość × szerokość × wysokość). Pojedyncze zwierzę poradzi sobie w 90 × 45 × 45 cm. Najważniejsza jest powierzchnia dna, ale wysokość musi pomieścić głębokie podłoże.

Podłoże powinno mieć co najmniej 20 cm głębokości i składać się z mieszanki piasku i nienawożonej ziemi ogrodowej, tak aby nory się nie zapadały. Dolna warstwa jest lekko wilgotna, reszta sucha. Ułóż płaskie kamienie, korę korkową i korzenie, aby zwierzę miało miejsca do wygrzewania i kryjówki, i zamocuj je tak, by nie dało się ich podkopać i przewrócić. Wentylacja musi być dobra, a pokrywa zamykana na zamek, bo zwierzęta są szybkie i płochliwe.

TEMPERATURA

Miejsce do wygrzewania powinno mieć temperaturę powierzchni 35-37 °C. Powietrze w ciepłej części ma 30-35 °C, a chłodna część 26-29 °C. W nocy temperatura spada do 20-25 °C.

Zwierzę musi zawsze mieć możliwość ucieczki od ciepła, w głąb podłoża lub do kryjówki. Stosuj spoty halogenowe lub promienniki ceramiczne z osłoną z siatki oraz termostat. Mierz temperaturę termometrami cyfrowymi i pirometrem i regularnie kontroluj miejsce do wygrzewania. Zwierzę, które ciągle chowa się przed ciepłem, ma za gorąco, a takie, które się nie wygrzewa, ma za zimno. Średnia temperatura w zasięgu występowania wynosi w ciągu roku 25-33 °C, więc podane wartości odpowiadają klimatowi.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

W zasięgu występowania wilgotność powietrza waha się od około 50 % w porze suchej do ponad 80 % w porze deszczowej. W terrarium odpowiednie jest 40-70 %. Powierzchnia podłoża ma być sucha, a dolna warstwa lekko wilgotna, żeby nory się nie zapadały. Mokre podłoże sprzyja pleśni. Zwierzę musi mieć miskę ze świeżą wodą, uzupełnianą codziennie.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i wygrzewa się na otwartym terenie, dlatego potrzebuje silnego światła i UVB. Zastosuj świetlówkę lub LED 6.500 K nad całym terrarium oraz świetlówkę UVB T5 HO 10-12 % nad miejscem do wygrzewania. Strefa Fergusona nie została ustalona dla tego rodzaju; strefa 3 pasuje do jaszczurki wygrzewającej się na otwartym terenie. Kontroluj odległość miernikiem UV i wymieniaj świetlówki zgodnie z zaleceniami producenta. Długość dnia w północnej Tajlandii wynosi około 11 godzin w grudniu i 13 godzin w czerwcu, a oświetlenie może podążać za tym rytmem.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Leiolepis ocellata jest wszystkożerna i zjada owady oraz młode pędy roślin. Podawaj świerszcze, karaczany, szarańczę i mącznika, a także oferuj ciemnozielone liście, takie jak mniszek, liście kapusty i liście gorczycy, oraz kwiaty. Owoce podaje się tylko w niewielkiej ilości, a sałata nie ma prawie żadnych wartości odżywczych.

Młode i dorosłe karmi się codziennie w okresie aktywności taką ilością, jaką zwierzę zje w około 10 minut. Owady posypuj wapniem przy każdym karmieniu, a multiwitaminą z D3 raz w tygodniu. Karm obficie późnym latem, kiedy zwierzęta w naturze gromadzą zapasy tłuszczu.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Zwierzę jest płochliwe i szybkie, a gdy coś się poruszy, ucieka do nory. Źle znosi branie do ręki.

Zwierzęta można trzymać pojedynczo lub w parach. Nie wolno łączyć dwóch samców, bo walczą. Zapewnij dużo miejsc do wygrzewania i kryjówek, a nowe zwierzęta poddaj kwarantannie.

W chłodnej porze roku zwierzęta w naturze nie są aktywne. Nie udokumentowano, czy okres spoczynku jest w terrarium konieczny. Zwierzęcia, które w półroczu zimowym chowa się w norze i je mniej, nie należy zmuszać do jedzenia.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Dorosłe samice mają czerwony podbródek, samce nie. Dorosłe samce mierzą 12-16 cm od pyska do kloaki. Wiek i wielkość w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane. Samica przed kryciem musi być w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji, bo składanie jaj pozbawia ją wapnia i sił.

GODY I KOPULACJA

Samce mają dwa okresy rozrodcze w roku: styczeń-luty, tuż po okresie nieaktywności, oraz czerwiec-lipiec. W marcu i kwietniu, w najgorętszej porze, rozród ustaje, a samce przechowują nasienie z pierwszego okresu do drugiego. Plemniki powstają, gdy zwierzęta przebywają w norze w chłodnej porze, więc okres spoczynku ma prawdopodobnie znaczenie dla rozrodu; jak należy go przeprowadzić w terrarium, nie udokumentowano. Trzymaj parę razem tylko tak długo, jak panuje spokój.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Rozród samic nie został zbadany, a liczba jaj w zniesieniu nie jest udokumentowana; 3-8 jaj zapożyczono od *Leiolepis belliana*. Daj samicy możliwość wykopania nory w głębokim, lekko wilgotnym podłożu w ciepłej części terrarium. Samica bez odpowiedniego miejsca może zatrzymać jaja, co zagraża jej życiu.

INKUBACJA

Inkubacja nie została opisana dla tego gatunku. U *Leiolepis reevesii* wyklucie następuje po około 70 dniach w 30 °C, po 55 dniach w 33 °C i dopiero po około 100 dniach w 27 °C, a temperatura nie determinuje płci. 30 °C to więc dobry punkt wyjścia. Ostrożnie wykop jaja, nie obracając ich, i umieść je w zwilżonym wermikulicie w zamkniętym pojemniku w inkubatorze z termostatem.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode przenosi się do osobnego terrarium z głębokim podłożem i wieloma kryjówkami. Karm je codziennie małymi owadami i drobno posiekaną zieleniną, posypuj wapniem i zapewnij UVB. Młode rosną szybko, a zbyt mało wapnia i UVB prowadzi do osteoporozy.

Zdrowie i częste błędy

Choroby nie zostały opisane dla tego gatunku. Typowe problemy w obrębie rodzaju wynikają z błędów w urządzeniu terrarium:

- Osteoporoza (metaboliczna choroba kości) przy zbyt małej ilości UVB i wapnia.
- Wychudzenie w chłodnej porze. Zwierzę odpoczywające w norze musi mieć zapasy tłuszczu zgromadzone późnym latem; waż je regularnie i przerwij spoczynek, jeśli wyraźnie traci na wadze.
- Problemy ze składaniem jaj u samic bez głębokiego, wilgotnego podłoża do kopania.
- Pasożyty i problemy żołądkowo-jelitowe, zwłaszcza u świeżo kupionych zwierząt. Zleć badanie próbki kału.
- Niedrożność jelit, jeśli zwierzę połyka duże ilości luźnego piasku.
- Pleśń i problemy skórne, jeśli powierzchnia podłoża jest mokra.

Skontaktuj się z weterynarzem przy osowiałości, braku apetytu w okresie aktywności lub problemach z linieniem.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.